

PRACTICUS EN SPEURWERK

Wanneer in bovenstaand opschrift de tandarts uit de praktijk wordt gesteld naast het wetenschappelijke onderzoek dan is dat uit hoofde van een zekere tegenstelling die hierin tot uitdrukking wordt gebracht. Immers de wetenschappelijke onderzoeker is er op uit klaarheid te scheppen met betrekking tot aangelegenheden waarbij voor het hem interesserende detail vraagpunten kunnen worden geformuleerd waaromtrent het aantrekkelijk of wenselijk voorkomt een exact antwoord te geven.

Speurwerk is ten aanzien van uitkomst, omvang en duur wisselvallig en bezwaarlijk aan een tijdslimiet te binden; het stellen daarvan zou het resultaat overleveren aan de abele gevolgen van haastwerk op straffe van niet genoegzaam gecontroleerde bevindingen en mogelijk niet voldoende gefundeerde conclusies. De voor research derhalve onmisbare rust en tijd terzijde van het jachtige bestaan der dagelijkse praktijk leidt niet zelden tot schampere opmerkingen zoals onevenredige verhouding tussen inspiratie en transpiratie en vooral de behoefte voor dit werk aan goed zitvlees.

Dit alles, al dan niet uitgesproken, in scherp contrast met de arbeid van de man in de praktijk die volgens eigen overtuiging, althans in het sociale vlak, door de nimmer aflatende stroom van behandelingsbegerigen gedwongen wordt tot een ononderbroken aandachtconcentratie en het telkens weer zoeken naar middelen tot verhoging van zijn efficiency.

Een dusdanig voortdurend en ingespannen in touw zijn terwille van een maximale arbeidsprestatie laat niet na richting te geven aan de beroepsmatige belangstelling voor de vakwetenschappelijke publiciteit. Met name in zijn vakpers verwacht de practicus artikelen en bijdragen van desnoods bescheiden pretentie, die afgestemd zijn op en tegemoet komen aan de behoeften zijner dagelijkse werkzaamheid en waarmee hij zijn voordeel kan doen, dan wel hem aanknopingspunten leveren voor een meer doelmatige aanwending van zijn kennis en technisch kunnen.

Wanneer hij in plaats daarvan publicaties aantreft die, hoe belangrijk wellicht voor de ter zake kundigen, met de praktijk slechts in de verte of in het geheel niet verband houden, dan wekt dit niet zelden een zekere wrevel die zijn uiting vindt in korzelige opmerkingen over gebrek aan waarde en leesbaarheid van een inhoud waarvan het nut wordt ontkend of althans in twijfel getrokken.

Deze afwerende houding tegenover zuiver wetenschappelijke publicaties is niet aan bepaalde landgrenzen gebonden. Ze wordt in belangrijke mate bepaald door het „klimaat” waarin de praktijk moet worden uitgeoefend en dat daarop zijn stempel drukt.

Dit wordt nog eens in het bijzonder bevestigd door het uitvoerige verslag van een geleide discussie op de jaarlijkse conferentie van the British Dental

Association, deze zomer te Newcastle on Tyne gehouden *). Het forum bestond uit een viertal prominente vertegenwoordigers der tandheekkunde: Prof. DARLING, hoogleraar te Bristol die, blijkens de introductie van de voorzitter Dr. BRADLAW, belangrijk spuurwerk had verricht op het gebied der tandcariës, Prof. MAC GREGOR te Birmingham, lid van de commissie tot bevordering van de gebitsgezondheid van de B.D.A. Voorts maakten van de panel deel uit Prof. MATTHEWS te Manchester, wiens chemisch verleden een waardevolle basis vormt voor zijn huidige werkzaamheid op het gebied der tandprothese. Vierde lid was STEWART ROSS, voorzitter van de Raad van de F.D.I. en vice-voorzitter van de commissie eerder genoemd. Het was met name deze laatste die zich bij de gedachtenwisseling op het standpunt van de practicus plaatste.

Van het tiental vragen dat het forum was voorgelegd, werd in de eerste niet minder vastgesteld dan dat er in Engeland veel te veel academisch spuurwerk werd verricht, hetgeen niet alleen van geen belang was voor de algemeen practicus, maar waarvan zelfs mocht worden betwijfeld of het ooit tot enigerlei praktisch resultaat zou leiden. Voorts werd, aldus de vraagstelling, veel te weinig aandacht geschonken aan de praktische en klinische zijde van de tandheekkunst. De fluoridering, het grote succes van de V.S. tot vermindering van de cariës- vatbaarheid, werd in Groot Bretagne bij het wetenschappelijk onderzoek vrijwel verwaarloosd. Bovendien werd heel weinig gedaan met betrekking tot vulmaterialen, cementen, geneesmiddelen, antiseptica enz.

STEWART ROSS verklaarde dat deze vraag hem uit het hart was gegrepen en dat hij steeds de indruk had dat veel universitair onderzoek in geen betrekking stond tot de praktijk der tandheekkunde. Het ergste vond hij dat in dit soort werk de studenten werden onderwezen en hun in de vijf of zes jaar van de opleiding een heleboel werd bijgebracht waaraan zij later in de praktijk niets hadden. Men ziet, diens oordeel getuigde van weinig waardering en het was niet minder dan een scherp requisitoir.

De hoogleraren MAC.GREGOR en MATTHEWS bleven het antwoord echter niet schuldig. Eerstgenoemde merkte op dat alle werkelijke vooruitgang uit fundamenteel onderzoek was voortgevloeid. De werkelijke vraag was hoe gebitsaandoeningen konden worden verminderd en daarmee werd uiteraard een beroep gedaan op het wetenschappelijk onderzoek.

Prof. MATTHEWS was van mening dat er nog veel te weinig spuurwerk werd verricht, kwalitatief en kwantitatief. Hij erkende dat er een kloof gaapte tussen de academicus en de praktiserende tandarts en dat er een brug diende te worden geslagen door een nadere uitleg van de wetenschappelijke bevindingen. In dit verband gevoelde hij behoefte aan een ontwikkelingsinstituut tot het transformeren van de conclusies in toepasbare maatregelen. Toen RUTHERFORD de atoomsplijting tot stand had gebracht voorzag hij niet het huidige nucleaire tijdperk. Er verliep een halve eeuw tussen FARADAY's waarneming bij een gesloten

---

*) Panel Discussion: „Application of Research to General Practice”. British Dental Journal, 5 november 1957.

geleider in een magnetisch veld en de erkenning van de betekenis ervan voor de moderne electrotechniek.

Prof. DARLING betoogde dat het mislukken van een vulling niet zozeer een gevolg was van de hoedanigheid van het materiaal dan wel van de werkwijze van degene die het had gebruikt, zodat technische vorderingen niet per se voorwaarde waren voor de standaard der conserverende verrichtingen. Hij verwierp het verwijt dat hij en zijn ambtgenoten geen ervaring aan de stoel hadden, hun klinische werkzaamheden waren juist oorzaak van hun gebrek aan tijd voor onderzoekingen.

STEWART ROSS zag in beider verklaringen slechts verontschuldigen en constateerde dat de bedrijvers van research daar te lande in de verlopen halve eeuw maar bitter weinig tot stand hadden gebracht waarmede de particuliere praktijk was gebaat. De academici waren onkundig van de moeilijkheden waarmede men in de praktijk werd geconfronteerd, kennis daarvan was de enige manier om te kunnen bepalen hoe verbetering kon worden bereikt.

Een verdere vraag hield de informatie in naar wat in de afgelopen twee decennia als waardevol stuk research van invloed is geweest op de klinische tandheelkunde of op het werk van de tandarts. Prof. MATTHEWS wees o.a. op het inleidend onderzoek van amalgamen door de Investigation Committee van de Dental Board, hetwelk van internationale betekenis is geweest. Prof. MAC GREGOR noemde een hele lijst van vorderingen door universitaire onderzoekers tot stand gebracht zonder dat zij er mee te koop liepen (boorsnelheid, plaatselijke en algemeen gevoelloos makende middelen, het effect van vullingen op de pulpa, cariësonderzoek, fluoridering, instrumenten, wolframcarbide, kunstharsen en medicamenten).

Het allervoornaamste aldus laatstgenoemde, bestond uit waarnemen om de betekenis vast te stellen van dagelijks voorkomende dingen die anderen ontgaan. Appels waren steeds van bomen gevallen maar er was een NEWTON nodig om de ware oorzaak ervan bewust te worden. Iets soortgelijks was het geval met de ontdekking van penicilline. Vooral, aldus Prof. DARLING, mocht niet uit het oog worden verloren dat fundamenteel onderzoek veel tijd vergt. Men moet het probleem aan de oorsprong aanpakken. Wanneer iemand er op uit is een methode voor cariëspreventie of ter bestrijding van parodontale aandoeningen te vinden, dient hij eerst de oorzaken te kennen. Er waren wel al veel onderzoekers in actie maar in werkelijkheid waren er op dit gebied nog veel te weinig werkzaam. Degenen die er zich mede bezig hielden konden er niet voldoende tijd aan besteden. De essentie van speurwerk was inspiratie en voorts dat men zich geheel en onbelemmerd kan wijden aan een onderzoek dat men zelf belangrijk vindt. Het lot van een hoogleraar was overladen te zijn met administratieve en commissoriale werkzaamheden; Prof. MAC GREGOR had volgens zijn verklaring zitting in niet minder dan 34 commissies! Hij preee de situatie in Zweden waar voor personen met verbeeldingskracht en energie de gelegenheid werd gecreëerd voor onbezwaard wetenschappelijk onderzoek. En: dan was er ook

nog een groot verschil tussen de beloning in de praktijk en die bij de research. Ietwat ironisch gesteld was de volgende vraag: waarom the *British Dental Journal* zo verzet was op verslagen van alleen door ingewijden te waarderen dierexperimenteel onderzoek dat als waardeloos mocht worden beschouwd met betrekking tot de behoefte van de praktijk.

Prof. DARLING zag de publicatie veeleer als een tegemoetkoming aan de betreffende auteurs wier bevindingen anders verloren zouden gaan voor werkers op hetzelfde gebied. De B.D.J. deed z.i. een zeer goed werk met de opname van dit genre publicaties.

STEWART ROSS was zo waar begaan met de speurders die lang op de opname van de resultaten van hun onderzoek moesten wachten, hetgeen ook vertragend werkte op het onderzoek zelf. Hij zag een oplossing in de uitgave van een afzonderlijk tijdschrift voor zuiver wetenschappelijke artikelen. Volgens Prof. MAC GREGOR noopte de geschetste moeilijkheid niet zelden tot een noodgedwongen publiceren in buitenlandse tijdschriften.

Op een noodkreet gelek de laatste vraag waarmede wij dit overzicht van de geleide discussie besluiten: wat de researchwerker had aan te bieden aan de beu geworden practicus in zijn getob met de nog meer tot wanhoop gedreven patiënt door diens spreekwoordelijk geworden „floating lower”. Prof. MATTHEWS zag als profylacticum het behoud van zoveel mogelijk „natuurlijk implantaten” van het eigen gebit. Voor het overige gaf hij de voorkeur aan een commissoriaal onderzoek in de V.S. naar het resultaat van implantprothesen boven het instellen van eigen onderzoek. Hij beschouwde de chirurgische grondslag van de operatieve procedure als ondeugdelijk.

Voor wat betrof de conventionele onderprothese, moest deze, zo luidde het antwoord, constructief in de „neutrale” zone worden aangepast aan de klinisch-anatomische verhoudingen van de omgeving, zulks ter bevordering van de incorporatie.

Tot zover de weergave van het vraag- en antwoordspel van het forum van de B.D.A. Men ontkomt niet aan de indruk dat de ondertoon in de formulering van de vragen duidelijk blijkt geeft van de geringe waardering die in de kringen der practici wordt opgebracht voor de wetenschappelijke prestaties, waarvan het resultaat in doelstelling en uitslag niets direct bruikbaar oplevert.

Blijkbaar worden dezen door hun ingespannen werkzaamheid onder de National Health Service zozeer in beslag genomen dat alle anders gerichte professionele belangstelling wordt ter zijde geschoven. In de formulering van STEWART ROSS luidde het aldus: waar men behoefte aan had, waren realistisch ingestelde onderzoekers die de tandarts uit de praktijk praktische denkbeelden aan de hand konden doen over de beste manier om patiënten te behandelen onder de National Health Service. De spreker had een grote afkeer van steeds weer publicaties van wetenschappelijk onderzoek waar zij niets aan hadden.

Het is al meer betoogd dat de tandheelkunst zich krachtens de aard van haar verrichtingen slechts leent voor uitgebreide sociale toepassing. Wanneer deze

desondanks op grote schaal wordt ingevoerd, ontstaat er een mentaliteit die gekenmerkt is door korzeligheid en een geprikkelde stemming. Hieraan is in deze geleide discussie op onthullende wijze uiting gegeven. Van een te verwachten brede belangstelling voor wetenschappelijke vraagstukken blijft na verloop van tijd kennelijk niet meer dan een schamel restant over. Met als grondtoon een in gebreke stellen van het wetenschappelijke speurwerk vanwege de onbewogenheid zijner beoefenaren tegenover de dominerende sociale aspecten van het beroep.

Men zou geneigd kunnen zijn aan de boven gebleken gezindheid op het eerste gezicht de gevolgtrekking te verbinden dat een sterk gesocialiseerde praktijkbeoefening voor een tandheelkundig vaktijdschrift mee zou brengen het verleggen van het zwaartepunt naar een zuiver op de praktijk afgestemde inhoud.

Een redactie die aldus zou willen toegeven aan een sentiment als waaraan in Newcastle o.T. uiting werd gegeven, zou in een dwangpositie komen te verkeren. Hoe waardevol artikelen als daar bedoeld ook kunnen zijn, zo zou het een verarming van de inhoud en een verlaging van het gehalte van het betreffende tijdschrift betekenen. Indien wetenschappelijke bijdragen, waarvan het praktische nut niet rechtstreeks aantoonbaar is, zouden worden geweerd dan betekent dit een beperking waardoor noch de tandheelkundige publiciteit noch de lezers zouden zijn gebaat. Tenslotte is het de taak van een tijdschrift om zijn lezers in kennis te stellen met hetgeen door het wetenschappelijk speurwerk tot stand wordt gebracht. En het mag als meer dan waarschijnlijk worden beschouwd dat ondanks de dagelijkse inspanning onder de druk ener sociale praktijk bij niet weinigen nog voldoende belangstelling in leven blijft om de publikatie van zuiver wetenschappelijke artikelen te rechtvaardigen. B.